

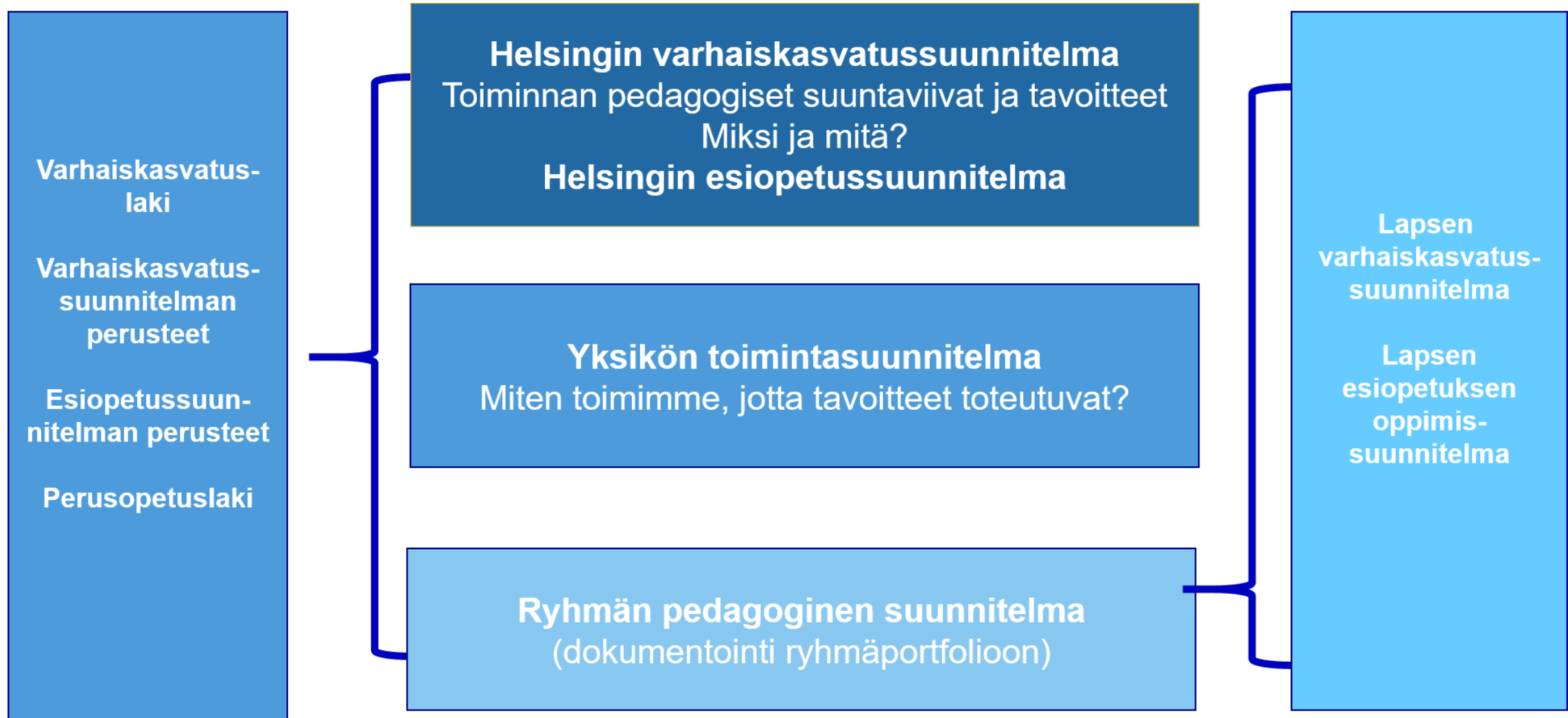
Toimintasuunnitelma 2020-2021

Varhaiskasvatusyksikkö Fallpakka-Laakavuori

Hyväksytty: pvm ja nimi

Helsinki
Helsingfors

Helsingin varhaiskasvatusta ja esiopetusta määrittävät ja ohjaavat asiakirjat

Toimintasuunnitelma

Toiminnan arvioinnin tueksi

Esimerkki toimintasuunnitelman laadintaa ohjaavista kysymyksistä

Onko yhteinen arvoperusta kaikkien työntekijöiden tietoisuudessa ja sitoudutaanko siihen?

Mitä on tehty alueellisen yhteisöllisyyden edistämiseksi huoltajien ja muiden varhaiskasvatuksen toimintamuotojen kanssa?

Miten kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja ympäristötietoisuutta edistävää tarjontaa on hyödynnetty?

Miten on onnistuttu säilyttämään lasten yhdenvertaisuus ja mahdollisuus olla osallisena omana arvokkaana itsenään?

Ovatko toiminta- ja oppimisympäristöt erilaisuutta kunnioittavia ja tasa-arvoa edistäviä?

- Varhaiskasvatusyksiköt laativat vuosittain Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuvan toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmassa kuvataan toiminnan järjestämisen pedagogiset periaatteet.
- Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta, esiopetussuunnitelmasta ja strategiasta nousevat tavoitteet ohjaavat toimintaa ja suunnitelmaan kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Arviointi on systemaattista ja jatkuvaa ja se perustuu niille tavoitteille, joita Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa toiminnalle asetetaan.

Ryhmän pedagoginen suunnitelma – ryhmän toiminnan suunnittelu

- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin (Lapsen vasu) kirjatut lasten vahvuuksista ja tarpeista nousevat pedagogiset tavoitteet ja toimenpiteet muodostavat pohjan ryhmän pedagogiselle suunnitelmalle ja toiminnan suunnittelulle.
- Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja oppimisen alueet huomioiden.
- Esiopetuksessa ryhmän suunnitelman pohjan muodostavat Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmat ja esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Työtämme ohjaavat arvot 2/3

ARVOT

Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo

Tunnustamme lapsuuden itseisarvon. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, ymmärretyksi ja kohdatuksi omana itsenä. Lapsille puhutaan kohteliaasti ja hänen kehitystasonsa mukaisesti. Toiminnassa huomioidaan lasten erilaiset kulttuuritaustat. Erilaisuutta ja perheiden moninaisuutta pidetään rikkautena. Tämä huomioidaan myös päiväkodin juhlissa, joissa erilaiset perheet kohdataan tasa-arvoisesti. Vuorovaikutuksessa perheiden kanssa korostuu kunnioittava yhteistyö, luottamuksen rakentaminen ja rehellisyys.

Turvallisuus

Lapsen kokonaisvaltainen turvallisuus on päiväkodissamme ensiarvoisen tärkeää. Aikuinen on lapsen arjessa aidosti läsnä. Turvallisuus näkyy avoimena sylinä ja turvallisina rajoina. Arvostamme rauhallisia perushoitotilanteita, ja suunnittelemme ja ennakoimme toimintaamme niin että lapsen hyvinvointi on etusijalla. Tunnetaitojen opetus on toiminnassa keskeistä. Kaikki tunteet ovat päiväkodissa sallittuja ja aikuinen auttaa sanoittamaan lapsen tunteita. Emme salli kiusaamista – lapsia kannustetaan kertomaan tilanteista ja aikuinen puuttuu ristiriitatilanteisiin välittömästi. Lapsille opetetaan mikä on oikein ja mikä väärin.

Työtämme ohjaavat arvot 3/3

Yksilöllisyys

Päiväkodin toiminta lähtee lasten tarpeista ja kiinnostuksen kohteista. Tiedostamme, että lapsilla on yksilöllisiä tarpeita, joihin meidän tulee vastata eri tavoin. Kunnioitamme lasten oikeutta leikkiin ja tuemme lasten leikkitaitoja aktiivisesti. Aikuinen rikastuttaa ja sanoittaa lasten leikkejä. Huomioimme lasten vahvuuksia ja tuemme positiivisella palautteella lasten myönteisen minäkuvan kehittymistä. Lasten osallisuutta vahvistamme kuuntelemalla herkällä korvalla lasten ideoita ja aloitteita, ja arvostamalla lasten aktiivisuutta.

Ekologisuus, ilmastonmuutos

Lasten oikeuksien tämän vuoden teema on lasten oikeus tulevaisuuteen. Huomioimme toiminnassamme ekologisuuden ja arvostamme esimerkiksi kierrätystä. Lasten kehitystaso huomioiden sanoitamme ja teemme näkyväksi tätä ajattelua. Ruokailutilanteissa pyrimme vähäiseen ruokahävikkiin. Retket lähiluontoon tarjoavat myös mahdollisuuden havainnoida luontoa ilmastonmuutoksen ja luonnon moninaisuuden arvostuksen näkökulmasta. Korostamme pienten tekojen ja valintojen merkitystä lapsen ajatteluun sopivalla tavalla. Roskien lajittelu ja ympäristöstä huolta pitäminen tulevat lapsille tutuksi. Teemme aloitteen päiväkodin jätteiden kierrätyksen kehittämiseksi Helsingin kaupungille. Kaupungin arvoihin kuuluu ekologisuus; painotus kestävään kehitykseen ja ilmastonmuutoksen torjuntaan.

Yksikön toimintakulttuuri

- Vuorovaikutus ja ilmapiiri
- Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
- Oppimisympäristöt
- Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö.
- Leikin merkitys.
- Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä.

Vuorovaikutus ja ilmapiiri

- Päiväkodissa luodaan hyväksyvä, turvallinen ja kannustava ilmapiiri. Lapsen kohtaamiselle on aikaa ja hänet huomioidaan omana itsenään.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

- Meidän arjessa tärkeää on lasten ja huoltajien osallisuus. Vanhempia kannustetaan kysymään ja keskustelemaan niin arjessa, kuin lapsen varhaiskasvatustilanteissa. Toiminnan suunnittelu lähtee lasten mielenkiinnon kohteista ja vahvuuksista. Mahdollistamme lapsille osallisuuden kaikkiin toimintoihin iästä, kielitaidosta tai osaamisen tasosta riippumatta. Käytämme lasten ja huoltajien osallisuuden tukemisessa moninaisia keinoja (muun muassa tulkkaus, kuvat, viittomat sekä havainnointi.)

Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

- Olemme avoimia uusille asioille, keskustelemme, jaamme osaamistamme toisille sekä ihmettelemme yhdessä. Kohtaamme toisemme kunnioittavasti ja arvostavasti.
- Arvioimme toimintaamme säännöllisesti tiimeissä ja talonkokouksissa.
- Lasten yksilölliset tarpeet huomioidaan-tunnesäätelyyn kiinnitetään erityistä huomiota kaikessa toiminnassa. Kaikkeen kiusaamiseen puututaan välittömästi.
- Ryhmissä otetaan syksyn aikana käyttöön pedagoginen dokumentointi. Arjen toimintaa kuvataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Oppimisympäristöt

- Kaikissa tilanteissa tapahtuu oppimista. Oppimisympäristöt muodostuvat lasten mielenkiinnon ja tarpeiden pohjalta. Arjen oppimisympäristöä muunnellaan ja arvioidaan säännöllisesti. Käytämme oppimisympäristönä koko kaupunkia (mm Aarrepuisto, kävelyretket liikenteessä, lähimetsä, lähileikkipuistot, Vesalan kenttä sekä Kontulan kirjasto). Hyödynnämme digitaalista oppimisympäristöä.
- Yhteisesti sovitut toimintatavat ja sensitiivinen ilmapiiri, auttavat luomaan turvallisen oppimisympäristön lapsille.

Yksikön toimintakulttuuri

- Vuorovaikutus ja ilmapiiri
- Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
- Oppimisympäristöt
- Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö.
- Leikin merkitys.
- Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

- Meillä näkyy monikulttuurisuus ja lapset kasvavat suvaitsevassa ympäristössä. Kielet ja kulttuurit luovat meillä rikkaan kasvuympäristön. Katsomuskasvatus ja kulttuurinen osaaminen: Tutustumme eri katsomuksiin ja kulttuureihin. Keskustelemme huoltajien kanssa perheiden kulttuurista ja katsomuksista.
- Pidämme tärkeänä lapsen aloitusta päivähoidossa. Sen yhteydessä perheet saavat mahdollisuuden kertoa omasta kulttuuristaan, tavoistaan ja juhlistaan. Tutustumme perheiden kulttuureihin ja juhliin sekä vietämme suomalaisia kalenterijuhlia.
- Suomen kielen oppiminen tapahtuu arjessa. Aikuinen sanoittaa arjen tilanteita. Käytämme mm. Roihusten arjessa – ja Ota koppi-materiaalia. Esiopetuksessa hyödynnetään digiaineistoa ja Seikkailujen eskari – materiaalia ja muita sovelluksia. Alueellamme tarjotaan Musakärry-toiminnan avulla toiminnallista ja kokonaisvaltaista musiikki- ja taidekasvatusta tasavertaisesti kaikille sekä tehostetaan erikielisten lasten suomen kielen oppimista musiikin keinoin.

Leikki

- Leikki on lapselle luontainen tapa tutkia ja oppia. Aikuiset mahdollistavat lapsille monipuoliset leikit ja jokaiselle mahdollistetaan leikkikaveri. Leikkiä toteutetaan pienryhmissä.
- Lasten leikkitaitojen kehittymistä tuetaan, aikuisen osallistumisella leikkiin tai leikkikavereiden avulla. Aikuinen sitoutuu leikkiin, sanoittaa, strukturoi, kuvittaa ja rikastuttaa sitä. Autamme ja kannustamme lasta vuorovaikutteiseen leikkiin kielelliset haasteet huomioiden. Leikeissä tuetaan jatkuvuutta, pettymysten sietoa ja tunnekuohuista selviämistä. Leikki on turvallinen tapa ilmaista tunteitaan, kun aikuinen on siinä mukana. Leikkirauha mahdollisestaan.
- Ulkona leikkiminen on osa arkeamme.

ESIOPETUS päiväkotiki Laakavuoressa ja Fallpakassa

Esiopetusta järjestetään sekä päiväkotiki Fallpakassa että Laakavuoressa.

Esiopetuksen opetus toteutetaan oppimiskokonaisuuksina, joiden suunnittelun tärkeänä lähtökohtana ovat lasten mielenkiinnon kohteet. Esiopetus perustuu tavoitteelliseen, lapsilähtöiseen pedagogiseen toimintaan.

Esiopetusryhmiä varten laaditaan omat pedagogiset suunnitelmat esiopetukselle annettujen tavoitteiden mukaisesti.

Eheytetty pedagoginen toiminta mahdollistaa ilmiöpohjaisen oppimisen, asioiden ja ilmiöiden laaja-alaisen tarkastelun ja tutkimisen.

Päiväkotiki Laakavuoren eskarit tekevät yhteistyötä Laakavuoren koulun 2. luokkien kanssa kaksi oppituntia kuukaudessa. Toiminnan teemana on tunne- ja vuorovaikutustaidot. Yhteistyö tapahtuu etäyhteyden avulla ja ulkona pienryhmissä. Päiväkotiki Fallpakan esiopetus tekee yhteistyötä Mellunmäen ala-asteen kanssa.

Esikoulussa käytämme Seikkailujen eskari –materiaalia viikoittain, jossa Topi-siili ja Alma- orava johdattelevat monipuolisesti ja ilolla oppimiseen.

Tarjoamme lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia, tekemisen iloa, kannustavan ilmapiirin ja vaikuttamisen sekä osallisuuden kokemuksia.

Esiopetuksessa vahvistamme lasten kouluvalmiuksia, joista tärkeimpinä itsestä huolehtimisen taidot, omista tavaroista huolenpito, sekä vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Esiopetuksessamme huomioimme panostuksen erityisesti suomenkielen oppimiseen. Laulut ja lorut ja lukeminen ovat tärkeä osa jokapäiväistä toimintaamme. Suomenkielen sanastoa harjoitellaan mm. Roihusten arki- materiaalin ja Ota koppi- materiaalin avulla.

Kannustamme hyviin kaveritaitoihin

Päiväkodin ilmapiiri on myönteinen, kannustava ja lasta kuunteleva. Päiväkodin ilmapiiri tukee lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä sekä rohkaisee tuomaan omia ajatuksia ja kiinnostuksen kohteita esiin.

Aikuinen mallintaa lapsille myönteistä vuorovaikutusta. Aikuisen sensitiivisyys ja läsnäolo leikeissä ehkäisevät kiusaamista ja edesauttavat lasten ryhmäytymistä ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Hyvät kaveritaidot ehkäisevät kiusaamista. Aikuisten kannustava malli ristiriitojen selvittämisessä on pohja hyvien kaveritaitojen opettelulle.

Vuorovaikutustaitoja vahvistamme:

- ❖ Mallintamalla
- ❖ Varmistamalla leikkikaverit jokaiselle ja leikkimisen pareittain sekä ryhmittäin
- ❖ Kohtaamalla lapset yksilöinä myönteisesti ja kunnioittavasti

Vahvistamme lasten empatia- ja tunnetaitoja:

- ❖ Aikuinen sanoittaa tunteita ja opitaan myös pettymyksen tunteiden käsittelyä sekä selvittämään ristiriitatilanteita.
- ❖ Aikuinen tukee lapsia ristiriitojen selvittelyssä muun muassa Miniverson sovittelun avulla.
- ❖ Tunteita nimetään ja niistä puhutaan.

Meillä on suunnitelma kiusaamisen ehkäisemiseen ja puuttumiseen, joka käydään huoltajien kanssa läpi lapsen vasu/leops keskusteluissa. Henkilöstö sitoutuu noudattamaan ja arvioimaan sen toteutumista.

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatusyksiköissä käynnistetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laadinta 2020-2021.
- Suunnitelmien laadinta käynnistyy vuoden 2020 loppuun mennessä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kartoituksella ja siihen osallistuu koko yhteisö.
- Kartoituksesta nostetaan 1-2 tasa-arvoa ja 1-2 yhdenvertaisuutta edistävää toimenpidettä.

Toimintakauden tavoitteet

Helsingin kaupungin strategiasta nousevat yhteiset tavoitteet:

1. Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.

- Digitaalinen ryhmäportfolio käyttöönotetaan jokaisessa päiväkodin lapsiryhmässä ja leikkipuistoissa. Portfolio kootaan kaikissa yksiköissä yhtenäiselle verkkoalustalle/digitaaliseen oppimisympäristöön. (syksy 2020)

- Varhaiskasvatuksessa päiväkodin jokaisen lapsiryhmän suunniteltua pedagogista toimintaa arvioidaan yhteisellä arviointimallilla. Yhteinen arviointimalli käyttöönotetaan vuoden 2021 aikana.

2. Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

- Jokaisessa lapsiryhmässä toteutetaan ilmiöpohjaisen oppimisen kokonaisuus yhdessä kulttuuri- tai taidetoimijan kanssa. (kevät 2021)

Varhaiskasvatusyksiköiden toimintavuodelle asettamat tavoitteet:

Lasten suomenkielen vahvistaminen ja rikastuttaminen arjen vuorovaikutustilanteissa. Henkilökunta kiinnittää erityistä huomiota omaan suomenkielen käyttöönsä.

Varhaiskasvatuksessa aloittaminen

Helsingin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sovitut käytännöt esiopetuksen ja/tai varhaiskasvatuksen aloittamiseen ovat käytössä.

- **Ryhmien muodostaminen**

Muodostamme lapsiryhmät vuosittain ryhmien muodostamisohjeiden mukaisesti.

- **Tutustuminen COVID-19 aikana:**

Tutustumisessa poikkeustilanteessa on tärkeää, että tutustumisesta sovitaan hyvissä ajoin etukäteen, ennen sen aloittamista. Tutustumisajan kohtana huomioidaan se, että samana ajankohtana paikalla ei ole useita perheitä tutustumassa. Ennen tutustumista käydään läpi korona-ajan käytännöt ja ohjeistukset, kuten maskien käyttö ja lapsen hakemiseen- ja luovuttamiseen liittyvät järjestelyt.

- Ennen varhaiskasvatuksen aloittamista perhe ottaa yhteyttä ja sopii tutustumisen henkilökunnan kanssa. Tutustumiskäynnillä esitellään päiväkodin tilat sekä henkilökunta. Lisäksi tutustutaan ryhmän käytänteisiin ja päivittäisiin rutiineihin. Tutustumisjaksolla käydään lapsen aloituskeskustelu huoltajien ja tarvittaessa tulkin tai muiden asiantuntijoiden kanssa yhdessä. Perheelle annetaan tietoa pehmeän aloituksen järjestämisestä. Huoltajalla on mahdollisuus olla aluksi lapsen mukana ryhmässä. Varhaiskasvatuksen maksullinen aika alkaa päätöksessä ilmoitetusta päivästä.

- **Siirtyminen toiseen ryhmään**

- Lapsen ryhmän tai päiväkodin vaihtuessa ennakoimme muutosta tutustumalla uuteen ryhmään vähitellen tuttujen kasvattajien/ huoltajan tai kavereiden kanssa. Käymme siirtoneuvottelun lähettävän ja vastaanottavan ryhmän/päiväkodin henkilöstön kanssa. Tarvittaessa neuvotteluun pyydetään mukaan vanhemmat ja asiantuntija.

- **Lapsen vasuprosessi**

- Varhaiskasvatussuunnitelma(=Vasu) tehdään yhdessä huoltajien kanssa vuosittain. Vasu laaditaan n. 2kk lapsen varhaiskasvatuksessa aloittamisen jälkeen. Varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan keväällä. Lapsen näkökulma huomioidaan esimerkiksi lasta haastatteleamalla, havainnoimalla ja/tai ottamalla lapsi mukaan vasu-keskusteluun. Vasuun kirjataan lapsen oppimisen ja kehityksen kannalta merkittäviä tietoja, kuten lapsen vahvuuksia, tavoitteita pedagogiselle toiminnalle sekä mahdollinen tuen tarve. Esiopetusikäisille laaditaan LEOPS (= Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma), jonka toteutusprosessi on samanlainen kuin varhaiskasvatussuunnitelman. Kevään LEOPS lähetetään lapsen tulevaan kouluun.

Viestintä ja yhteistyö

Otamme huomioon kulloinkin ajankohtaiset covid19- pandemiaohjeet

Huoltajien osallisuus ja toimintaan vaikuttaminen

- Huoltajien kanssa keskustellaan päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa. Henkilökunta ottaa aktiivisesti kontaktia huoltajiin.
- Syksyllä ja keväällä pidetään Vasu, LEOPS sekä Hojks –keskustelut, joissa yhdessä huoltajan kanssa keskustellaan lapsen varhaiskasvatuksesta ja/tai esiopetuksesta sekä tulevasta koulupolusta. Keskusteluissa huoltajalle annetaan mahdollisuus kysyä mielessään olevia kysymyksiä sekä kertoa ajatuksistaan ja toiveistaan. Tarvittaessa myös muina aikoina järjestetään erillinen keskustelu-aika.
- Huoltajilla on mahdollisuus vastata asiakaskyselyyn
- Huomioidaan monikieliset perheet viestinnässämme. Viralliset tiedotteet saadaan yleensä monella eri kielillä. Huoltajille jaetaan samalla kertaa suomenkielinen tiedote ja mahdollisuuksien mukaan perheen oman kielen tiedote.

Viestintä

- Ryhmät kertovat huoltajille toiminnasta lähetettävän sähköisen kirjeen avulla.
- Ryhmät käyttävät viestinnässä myös tekstiviestejä ja Teams-keskusteluja
- Päiväkodin johtaja viestii huoltajille yhteiset tiedotusasiat ryhmäsähköpostien välityksellä
- Digitaalinen ryhmäportfolion käyttöönotto tapahtuu vuoden 2021 alusta.

Monialainen yhteistyö

- Suomitoisena kielenä varhaiskasvatuksen opettajat (S2opettajat), kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja (kveo)
- Itäisen perhekeskuksen/neuvola
- liikuntajärjestöt ja kaupungin muut toimijat (kirjastot, leikkipuistot ym.)
- terapeutit toteuttavat yksilökuntoutusta, sairaalat

Esiopetuksen yhteistyö: oppilashuollon palvelut ja yhteistyö lähikoulun kanssa

- Esiopetuksen oppilashuolto on esiopetusyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista on esiopetuksen henkilökunnalla.
- Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Esiopetuksen kannalta merkittävää on yhteistyö lastenneuvolan, lapsiperheiden sosiaalihojauksen ja kotipalvelun sekä lastensuojelun kanssa.
- Lähikoulun kanssa tehdään syyskaudella yhdessä oppimisen suunnitelma, jonka pohjalta esiopetuksen oppilaat toimivat yhdessä lähikoulun oppilaiden kanssa.